

Preek op zondagavond 10 mei 2020

Lezing: Exodus 19: 9-25

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Afstand houden – dat is vandaag de dag iets waar alles om draait.
Denk je wel goed om de anderhalve meter?
Hoeveel we ook van elkaar kunnen houden, we houden ons hier wel aan.
Anders kan het gevaarlijk zijn.

Datzelfde speelt een belangrijke rol in het Bijbelverhaal.
God houdt afstand,
en de mensen moeten afstand houden.
Afstand van de berg Sinaï, waarop Gods heerlijkheid zal neerdalen.
En dat heeft natuurlijk niets met een virus te maken,
maar wel met dit:
God is een heilig God.

Daar staan we vanavond bij stil, bij dat woordje “heilig”.
Gods heiligheid.
Wat betekent dat?

Heilig, dat kun je ook benoemen als: “van een andere orde”, “anders”.
God is heilig, dat wil dan zeggen:
God is van een andere orde dan wij mensen.
En wel dusdanig, onvergelykbaar anders,
dat er afstand gehouden moet worden,
anders zou het niet goed gaan,
zouden wij niet bestand zijn tegen Zijn heerlijkheid zonder weerga.

Ik moest hierbij denken aan het voorbeeld van een electriciteitskastje.
Daar zie je altijd een waarschuwing op staan:
“Pas op, aanraken levensgevaarlijk!”
Het stroomcircuit aanraken, in contact komen met die hoge spanning – dat zou je niet overleven.

Niet dat die stroom iets is wat zich tegen ons wil keren,
integendeel, stroom is ons juist van nut, en geeft meerwaarde aan ons leven.
We zijn er zeer mee gediend.
Maar, tegelijk: stroom blijft wel stroom.

Net zo is het bij de berg Sinaï:
daar moet een hek omheen.
Want, hoe goed God ook is voor het volk, en is geweest in het verleden,
Hij blijft wel God.
Net als die stroom: onverdraaglijk voor ons, als Hij te dichtbij zou komen.
Dat zal gerespecteerd moeten worden.

Daar valt ook niet mee te marchanderen, of te spotten.
Ik gebruik bewust ook dat laatste woordje.
Want God wil Zich blijkbaar ook beschermen tegen de mens,
tegen mogelijke spot.

Er staat in vers 21:

Het volk mag niet doordringen tot de HERE om iets te zien.

Doordringen: dat klinkt als: ergens komen waar het geen pas geeft om te komen.
Wij zouden zeggen: het domein van Gods privacy.
Daar waar Hij het meest Zichzelf is,
het meest intiem,
en, mogen we ons afvragen, misschien ook wel het meest kwetsbaar?

In ieder geval horen we zeggen dat God niet alle dingen van Zichzelf aan de menselijke ogen wil
prijsgeven.
Dat mag niet zomaar op straat komen te liggen.
Mensenogen hoeven niet alles van God te zien.
Daar zou makkelijk, door mensen met verkeerde intenties, misbruik van gemaakt kunnen worden.

Die voorzichtigheid kom je ook al tegen bij het verhaal van de torenbouw van Babel,
toen de mensen er ook al een gooi naar deden om in de hemel,
en de hemelse geheimen door te dringen.
Dat wilde God onder geen beding hebben,
daar stak Hij een stokje voor.

Wij herkennen dat wel.
Iedereen hoeft niet alles van je te zien en te weten.
Ieder mensenleven kent een verborgen domein.
Een andere, heilige plek, die goed afgeschermd is.
Een geheim.
Het woord "geheim" is daarom ook een mooi woord.
Het kan weliswaar ook negatief verstaan worden: in de zin van: heimelijk, geniepig,
maar dat bedoelen we hier niet.
Wezenlijk is "geheim" een kostbaar woord.
Daar zit het woord "heim, huis" in.
Een geheim is: "dat wat tot het huis behoort".
Dat wat niet iedereen hoeft te zien of weten.
Daar laat je niet zomaar iedereen toe.
Behalve... dan je intimi.

Net zo is het bij de Here God.
Hij geeft Zich niet zomaar prijs.
De hemel is een huis vol geheimen - nogmaals: in de goede zin van het woord.
En nu God die hemelse heerlijkheid van Hem aan de aarde laat raken, moet er wel afstand betracht
worden.
De berg Sinaï is dan wel geen toren van Babel, en Israël al helemaal geen Babel.

Maar toch, mensen blijven mensen.
Privacy blijft belangrijk.

Maar, zeiden we, wij mensen laten soms intimi wél delen in onze privacy.
Ook dat zien we bij God gebeuren:
er is er één die Hij wel toelaat vlakbij Zichzelf: Mozes!

Mozes is de man die door God helemaal vertrouwd wordt.
Die tot vlakbij God mag naderen.
Dat is geen sinecure.

En dan, zegt God: dan zal Ik met jou, Mozes, spreken!
En als wij dat samen doen, dan kan heel het volk Israël ons gesprek horen. (vers 9)

Een prachtig vers is dat, dat ons God tegelijk heel diep in het hart laat kijken.

Want, als we het hebben over Gods heiligheid, zijn heerlijkheid, zijn grootheid, zijn majesteit, hebben we het uiteindelijk over de grootheid en de heiligheid van zijn liefde.
Liefde die mensen juist ópzoekt.
Maar, tegelijk: liefde die mensen niet helemaal nabij kan komen, omdat het anders (denk aan die hoogspanning in het electriciteitshuisje) niet goed zou gaan.

Maar, die liefde wíl wél dichtbij komen!
Die zoekt naar wegen tot een maximale nabijheid.
Tot aan de aarde toe.
God, die uit de hemel afdaalt, en de top van een berg aanraakt.
Dat laat iets zien van die enorme wil, die enorme liefde, om zijn volk Israël nabij te zijn.

En God bedenkt een manier om tóch Zijn liefde door te geven:
Mozes, als Ik met jou spreek, dan kunnen ze meeluisteren.
En dan praat Ik eigenlijk ook tegen hen.
Want mijn Woord is juist voor Israël bedoeld, en voor alle volkeren op aarde.

We weten welke woorden God toen sprak.
De tekst vertelt het, in Exodus 20, direct hierna:

*Toen sprak God al déze woorden:
Ik ben de HERE, uw God, die u, uit het diensthuis, uit Egypte, heb bevrijd.*

Kostbare woorden, die ook laten zien - of beter: laten horen -
hoeveel God voor Israël over heeft gehad.
Hij heeft er alles aan gedaan om hen vrij te krijgen.
En dan gaan die geboden, die woorden, verder:

Blijven jullie mensen dan ook alsjeblieft dicht bij Mij?
Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben.

Dát is die kwetsbare liefde van God, die hunkering naar het hart van zijn mensen.
Een hunkering die zo heilig is, dat er afstand bewaard moet worden.
Het stelt daarom een vraag, ook aan ons:

Geven wij antwoord op die roepstem vol liefde?
Of slaan we het in de wind, kunnen en willen we niet zo veel met zo'n God?

Helaas is dat laatste nogal eens gebeurd, in de geschiedenis tussen God en mensen.
Dat Hij door ons vaarwel werd gezegd.
Of dat we lieten merken in de omgang met elkaar, of met de schepping, dat we geen boodschap hebben aan onze Schepper.

Maar wat doet of deed God dan?
Trok Hij Zich gekwetst terug?
Hadden wij mensen het dan voorgoed verbruid?
Dan zou je denken, en daar lijkt het ook wel eens sterk op in een aantal bijbelverhalen.
Maar toch zie je telkens in de bijbel dat God zijn liefde het laatste woord laat hebben.

We denken aan de Here Jezus.
Toen Hij aan het kruis hing, leek er geen heiligheid, geen privacy meer over.
Tot op het bot werd Hij daar vernederd.
Bekeken door het menselijk oog, en vervolgens belachelijk gemaakt. Uitgejouwd.
Het verschrikkelijke voor Hem was, dat het juist Zijn liefde was, die belachelijk gemaakt werd.

En toch, en toch, Hij liet het gebeuren.
Gods heiligheid – op zijn sterkst.
Gods liefde – op zijn sterkst.

We hebben het nog niet lang geleden herdacht: Goede Vrijdag en Pasen.
Hoe dat allemaal betekent dat er nu juist géén hek meer gezet hoeft te worden rond een heilige berg.
Hoe er een barrière weggenomen is.

Overigens, geen misverstand, Gods heiligheid is gebleven.
Tot in het boek Openbaring toe is dat glashelder.
Er is en blijft diep ontzag voor Gods onvergelykbare heerlijkheid en liefde.
Maar tegelijk is er, dankzij Jezus, iets gebeurd, waardoor God niet meer hoeft te zeggen: mensen, afstand houden!
Nee, juist niet.
Dankzij Jezus, zegt Paulus, is ons lichaam een tempel van de Heilige Geest geworden.
Woont Hij ín ons – meer nabij kán niet.

We leven nu toe naar Hemelvaart, en daarna naar het Pinksterfeest.
Toen kwam Gods heilige vuur opnieuw naar de aarde.
Net als op de Sinaï, maar nu nóg meer nabij: tot op de hoofden van de mensen.
En zij verteerden niet.
Stond de Sinaï nog te daveren en te schudden onder Gods heiligheid,
de mensen kunnen Gods heiligheid ongehinderd ontvangen.

Dankzij Jezus, die als het ware een transformator is, een omzetter, die Gods heerlijkheid en onze menselijke aardsheid bij elkaar brengt.
Zodat er ontmoeting mogelijk is.
Jezus, de omzetter van de stroom van Gods heilige liefde,

die nu zonder problemen in ons kan stromen.

Tot in onze meest verborgen plekken,

die wij ook niet snel aan de ander laten zien.

De geheimen van het heim, het huis van ons hart.

God die ons kent.

En ons, misschien wel zo diep van binnen, dat we het niet eens merken,

nabij is, verandert.

Dát laat dat indrukwekkende verhaal van de Sinai en Gods heiligheid aldaar ons reeds zien:

God is er op uit om Israël op te zoeken.

Om de wereld op te zoeken.

Hij had er alles voor over – zelfs Zijn Zoon.

Wat een liefde...

Een liefde die wij mogen ontvangen, binnen laten stromen in ons hart.

Een liefde ook die het waard is om beantwoord te worden.

Zingt u daarom mee, om die heilige God toe te zingen, en Hem de eer te geven die Hem toekomt?

Amen.